

Samrådsgrupper och sekretariat

Etablering av läns gemensam samverkansstruktur inom hälsa, vård och omsorg i Stockholms län

Rapport version 1.0

2022-11-07

Anders Carlsson och
Catrin Ditz, Storsthlm

Gunilla Benner Forsberg,
Gabriella Norén och
Sofia Kialt, Region Stockholm

Sammanfattning

Föreliggande rapport är framtagen för att ge ett beslutsunderlag till Tjänstemannastyrgruppen gällande utformningen och etablerande av samrådsgrupper och gemensamt sekretariat utifrån HÖK med riktlinje.

Rapporten består av följande delar:

- Kartläggning befintlig samverkan inom hälsa, vård och omsorg
- Sammanfattning nya samverkansordningen avseende samrådsgrupper och sekretariat enligt HÖK med riktlinje
- Övergripande beskrivning av etableringen av nya samverkansordningen
- Beslutsförslag avseende utformning samrådsgrupper, gemensamma sekretariatet, nya samrådsgruppen för personer med funktionsnedsättning, uppdrag att se över HÖKs riktlinje samt anpassning av Tjänstemannastyrgruppens namn

För att få en stärkt och välfungerande samverkan så behövs mer än strukturer. Det behövs också samsyn kring mål, ansvar och vad som ska göras i de olika grupperingarna inklusive frågor kring representation, kompetens och mandat. För att stärka samverkan mellan länets kommuner och Region Stockholm föreslås att en introduktion och kompetensförstärkning som säkrar upp att vi har matchande mandat och synsätt på vad som ska åstadkommas i samrådsgrupperna.

Det finns förstås olika sätt att utforma en samverkansstruktur. Organiseringen kan ske utifrån parametrar som målgrupp, sakfrågor, ålder, kompetensområden eller dylikt. Oavsett hur organiseringen sker kommer skärningspunkter och avgränsningsfrågor uppstå och behöva hanteras. Det är här samverkanskultur och samverkanskunskap kommer in och så att säga överbryggar och kvalitetssäkrar strukturen.

Etableringsarbetet följer den ordning som HÖK med riktlinje stipulerar. Det finns utmaningar i skärningen gällande hur vissa ansvarsområdens och målgruppers helhetsintressen bäst ska tillvaratas. De nya samrådsgrupperna planeras att etableras i en successiv ordning. Detta för att ta med sig lärdomar och anpassa formerna successivt. Befintliga samverkansfora ska fortsätta tills de nya är helt på plats och att det är säkerställt att samtliga ansvarsområden och frågeställningar är omhändertagna i nya samverkansordningen.

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1 Mål och syfte	4
1.2 Omvärldsbevakning.....	5
2. Kartläggning befintlig samverkan	5
2.1 Befintlig struktur samverkansgrupper.....	5
2.2 Sammanfattning av befintliga samverkansgrupper.....	6
2.3 Framgångsfaktorer och utmaningar	10
3. Kommande samrådsgrupper enligt HÖK	11
3.1 Länsövergripande överenskommelser inom samrådsgruppens sakområde	11
3.2 Relevanta utvecklingsfrågor för den länsövergripande samverkan	12
3.3 Kunskapsstyrningen som rör samrådsgruppens sakområde.....	13
3.4 Omställningen till God och nära vård	14
4. Gemensamt sekretariat enligt HÖK	14
5. Utrednings samrådsgrupp för personer med funktionsnedsättning	14
5.1 Länsövergripande överenskommelser	15
5.2 Relevanta utvecklingsfrågor	15
5.3 Kunskapsstyrningen	16
5.4 Omställningen till God och nära vård	16
5.5 Sammanfattning förutsättningar	16
6. Etablering av samrådsgrupper och gemensamt sekretariat	17
6.1 Etableringsplan samrådsgrupper	17
6.2 Etableringsplan gemensamt sekretariat.....	19
7. Förslag till beslut	19
7.1 Förslag utformning gemensamt sekretariat.....	19
7.2 Förslag utformning samrådsgrupper	20
7.3 Förslag samrådsgrupp personer med funktionsnedsättning.....	21
7.4 Förslag översyn av HÖKs riktlinje	21
7.5 Förslag namnsättning samverkanssystemets gemensamma delar	21
8. Summering	21

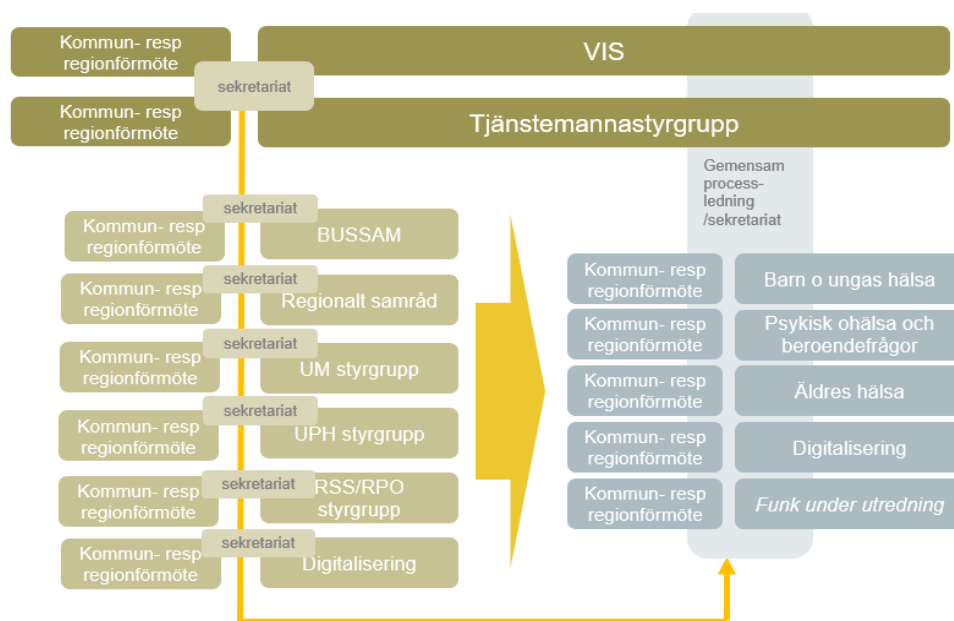
1. Inledning

Samverkan mellan Region Stockholm och Stockholms läns 26 kommuner avseende hälsa vård och omsorg är ett omfattande arbete som berör många olika yrkeskategorier och i slutändan har en direkt påverkan på invånarnas hälsa och välmående. Att denna samverkan är välfungerande är därför av mycket hög prioritet.

Kraven på samverkan kommer från invånarnas behov, politiska beslut och målsättningar samt även i förekommande fall specifik lagstiftning. Att samverka i de här processerna mellan Region Stockholm och länets kommuner är ingenting nytt men det har hittills skett mer uppdelat för specifika processer och ofta med stöd av specifika överenskommelser.

För att fortsätta utveckla det gemensamma utvecklingsarbetet har en stödjande samordningsstruktur tagits fram i form av en Huvudöverenskommelse (HÖK) om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg, som beskriver gemensamma målsättningar, utgångspunkter och principer för samverkan på olika nivåer.

Det länsgemensamma arbetet inom hälsa, vård och omsorg i Stockholms län ska nu börja orienteras efter de riktlinjer som beslutats utifrån HÖK mellan Regionen och länets kommuner. Arbetet med att etablera samverkansstrukturen sker i samverkan mellan Storsthlm och Region Stockholm under hösten 2022 och våren 2023.



Figur 1 Övergripande bild över befintlig och kommande samverkansstruktur

1.1 Mål och syfte

Länets kommuner och Region Stockholm har, i och med HÖK beslutat att det övergripande målet för samverkan är: *att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg, samt att befolkningens hälsa ska förbättras. Det ska ske på ett samordnat, jämlikt och kostnadseffektivt sätt för invånarna i Stockholms län.*

Syftet, med såväl HÖK och den tillhörande riktlinjen som den fortsatta utvecklingen av en länsgemensam samverkansstruktur i form av samrådsgrupper och ett gemensamt sekretariat, är att förbättra förutsättningarna för att nå målet med samverkan.

Föreliggande rapport är framtagen för att ge ett beslutsunderlag till Tjänstemannastyrgruppen gällande utformningen och etablerande av samrådsgrupper och ett gemensamt sekretariat utifrån HÖK med riktlinje.

1.2 Omvärldsbevakning

De två andra storstadsregionerna Region Skåne respektive Västra Götalandsregionen har organiserat sin samverkan mellan regionens hälso- och sjukvård respektive kommunernas sjukvård och omsorg i länet på ungefär samma sätt som Stockholmsregionen. De har dels delregionala samverkansgrupper dels samrådsgrupper inom sakområden.

Skillnaden mot Stockholmsregionen är att de dels har kommunaliserat hemsjukvården, dels har mer av gemensamt finansierad verksamhet mellan regionerna och kommunerna. Ytterligare info finns på de särskilda hemsidorna för samverkan i Region Skåne respektive VGR länkarna nedan.

<https://xn--vrdsamverkanskne-dobn.se/> och <https://www.vardsamverkan.se/>

2. Kartläggning befintlig samverkan

Dagens regionala samverkanssystem med VIS, Tjänstemannastyrgrupp och de olika sakområdesgrupperingarna omfattar ca 90-100 roller. Det är ungefär lika stora delar region- respektive kommunrepresentation. Ett tiotal roller (VIS) är förtroendevalda medan de allra flesta är tjänstepersoner. Sammantaget har 21 av 26 kommuner i länet namn i någon av dessa fora/styrgrupper. Sex personer sitter i flera av dessa totalt åtta fora.

Sedan finns det andra grupperingar som nätverk, arbetsgrupper och representation inom till exempel kunskapsstyrningssystemen som inte är inräknade ovan men som också bidrar till den regionala samverkan.

2.1 Befintlig struktur samverkansgrupper

En del av uppdraget har varit att kartlägga nuvarande samverkansgrupper (det som i HÖK med riktlinje kommer att omvandlas till samrådsgrupper) och beskriva deras uppdrag och struktur. För att genomföra kartläggningen skickades ett antal skriftliga frågor till sekretariaten för de befintliga samverkansgrupperna och sedan har också workshops genomförts samlat med sekretariaten. Beskrivningarna har sammanställts i en kortare översikt nedan.

Fem av grupperna är gemensamma samverkansgrupper mellan regionen och kommunerna medan RSS (regionala stödstrukturer) är en kommunal gruppering för utveckling av kunskapsstyrning. Gemensamt för de olika grupperna är att det finns uppdrag definierade. Strukturmässigt genomförs möten ca fyra gånger per år och ordförandeskapet alternerar oftast mellan hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Storsthlm. Från kommunerna är det ofta delregional representation i form av deltagare från södra länet, Stockholm stad,

nordvästra länet och nordöstra länet. I grupperna BUSSAM, Regionala samrådet och Ungdomsmottagningarna deltar även representanter från regionens vårdgivare.

Det finns tillsatta sekretariat för samverkansgrupperna. Sekretariaten består av medarbetare från Storsthlm och hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Avsatt tid och personresurser från de olika verksamheterna ser dock olika ut. I något sekretariat har det enligt överenskommelse avsatts cirka 25 procent av heltidstjänst. I praktiken har det dock varierat över tid huruvida organisationerna kan haft möjlighet till prioritering av sekretariatsfunktionen.

2.2 Sammanfattning av befintliga samverkansgrupper

BUSSAM

Målgrupp Barn under 18 år i behov av stöd.

Uppdrag Gemensamt leda, initiera, utveckla och följa upp samverkan kring barn i behov av särskilt stöd.

Deltagare Kommundeltagare från socialtjänst och skola/elevhälsa (Södertälje, Stockholm stad, Lidingö, Botkyrka, Sollentuna), Storsthlm, Vårdgivare från regionen samt HSF.

Struktur Fyra möten per år. Förberedande möte i form av Kommun-BUS och SLL-BUS. Delat ordförandeskap mellan HSF och Storsthlm.

Sekretariat Avsatt tid från HSF och Storsthlm. Mestadels av det administrativa arbetet sker av Storsthlm. Sekretariatet har ca 8 förmöten per år.

Årsplan Det finns en årsplan framtagen för 2022. Beskrivning av årsplanen finns i VIS prioriterade områden samt BUS informationsbrev.

Tillhörande samverkansöverenskommelse Två överenskommelser finns som tillhör samrådsgruppen. *Samverkan kring barn i behov av särskilt stöd (BUS-överenskommelsen)* samt *Överenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk och tandvård för barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.*

Kommunikation Nyhetsbrev publiceras 4 gånger per år.

Lokala grupper Lokala grupper finns men i nuläget oklart huruvida dessa grupperingar är aktiva. En inventering planeras att genomföras.

Koppling kunskapsstyrning I sekretariatet finns representant som arbetar med uppdrag psykisk hälsa samt socialtjänstens kunskapsstyrning. Annars finns det i nuläget ingen direkt koppling.

Regionala samrådet

Målgrupp Personer (unga, vuxna och äldre- alla åldrar) med missbruk/beroende inklusive spel om pengar och personer (vuxna och äldre – från 18 år) med psykisk sjukdom/psykisk funktionsnedsättning.

Uppdrag Förvalta och följa upp samverkansöverenskommelser kring missbruk/beroende samt kring psykisk sjukdom /funktionsnedsättning. Hantera principiella och övergripande hinder för samverkan samt vid behov stödja de lokala samråden med tolkning av överenskommelserna.

Deltagare Kommundeltagare från socialförvaltningarna, (Vaxholm, Sigtuna, Stockholm stad, Södertälje) Regionens vårdgivare från SLSO samt WeMind. HSF och Storsthlm, Kriminalvården är adjungerad.

Struktur Möten fyra gånger per år. HSF och Storsthlm delar ordförandeskap varannan gång. Kommunrepresentanterna har förmöten och HSF har förmöten med vårdgivare.

Sekretariat Tidigare regelbundna arbetsmöten i sekretariatet för planering. För närvarande inga regelbundna mötestider. Storsthlm har avsatt 25% tid enligt tidigare beslut.

Årsplan Finns årsplan beskrivet i VIS prioriterade områden.

Tillhörande samverkansöverenskommelse Två samverkansöverenskommelser finns. Lagkrav finns på dessa överenskommelser. *Samverkan kring personer med missbruk/beroende, inklusive tillägg om missbruk/beroende av spel om pengar samt Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning samt tillägg äldre personer med psykisk sjukdom/ funktionsnedsättning.*

Kommunikation Ingen länsgemensam kommunikation finns men Storsthlm kommunicerar via Teams och Regionen via utskick av minnesanteckningar.

Lokala grupper Det finns ca 20 lokala grupper i länet.

Koppling Kunskapsstyrning Det finns en personkoppling eftersom ordförande RPO psykisk hälsa ingår i som deltagare i samrådet. Diskussioner har förts hur regionala samrådet bör kopplas ihop med hälso- och sjukvårdens och kommunernas kunskapsstyrningssystem men i dagsläget ingen tydlig koppling.

Styrgrupp Uppdrag Psykisk Hälsa Stockholm län

Målgrupp Uppdraget utgår inte bara från ett målgruppsfokus utan syftar till att brett stödja i arbete för psykisk hälsa kopplat till folkhälsa, lokalt främjande och förebyggande arbete. För närvarande fokus på barn och unga.

Uppdrag. Stödja och förstärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och stödja /behandla psykisk ohälsa i befolkningen i Region Stockholm och kommunerna i länet.

Deltagare Kommundeltagare från socialförvaltningen, elevhälsa och utbildning (Södertälje, Järfälla, Upplands-Väsby, Lidingö, Vaxholm) samt Storsthlm. Regionens deltagare är från HSF. Brukarföreningen NPSH deltar.

Struktur Det är fyra styrgruppsmöten per år. Ordförandeskapet växlar mellan HSF och Storsthlm. Planeringsmöten med projektledare och ordföringar sker i respektive organisation.

Sekretariat Sekretariatet har regelbundna arbetsmöten varannan vecka mellan projektledare och samordnare.

Årsplan Det finns en årsplan framtagen i Handlingsplan för 2022. Där beskrivs även syfte och målsättning med satsningen.

Tillhörande samverkansöverenskommelse Det finns ingen regional överenskommelse: Arbetet är kopplat till den statliga överenskommelsen *Psykisk hälsa och suicidprevention 2021–2022*.

Kommunikation Nyhetsbrev och webbsida UPH samt mejl till berörda.

Lokala grupper Finns organiserat på olika sätt lokalt. Samordnare och kommunsamordnarnätverket är kopplingen mellan regional och lokal nivå.

Koppling kunskapsstyrning Det har varit regelbundna avstämningar processledare RPO psykisk hälsa. Personkoppling med deltagare från styrgruppen UPH och med NPO psykisk hälsa.

Styrgrupp Ungdomsmottagningar i Stockholm län

Målgrupp Samtliga ungdomsmottagningar i länet – medicinsk och kurativa verksamheter.

Uppdrag Samverkan med utgångspunkt för vad som är bäst för målgruppen för ungdomsmottagningarna. Målet är att hitta sätt för Stockholms läns kommuner och Region Stockholm att mötas och samarbeta under organiserade och jämlika former. Fokus för arbetet är länsövergripande frågor med utgångspunkt från regionala överenskommelsen.

Deltagare Kommundeltagare från socialtjänst, delregionalt (Stockholm stad, Salem, Täby, Norrtälje, Ekerö och Södertälje, samt från Regionen SLSO, HSF och Storsthlm deltar.

Struktur Det är i regel en till två möten per termin. Ordförandeskapet är för närvarande något oklar men någon från sekretariatet har i regel varit ordförande. Sista tiden har det varit SLSO.

Sekretariat Består av SLSO och Storsthlm. Regionen har varit mer drivande i sekretariatarbetet vilket består i förmöten, agendaplanering samt ordförandeskap för styrgruppsmötena.

Årsplan Ingen årsplan finns. Aktiviteter beslutas under styrgruppsmötena. En årsplanering kring de länsgemensamma stimulansmedlen från psykisk hälsa finns.

Tillhörande samverkansöverenskommelse *Samverkan och uppdrag Stockholms ungdomsmottagningar* samt att insatser även planeras utifrån den statliga satsningen *Överenskommelsen för psykisk hälsa och suicidprevention*.

Kommunikation Sprids via de delregionala kommunala delregionsrepresentanterna samt intern in regionens ledningsgrupp.

Lokala grupper Lokal samordning ser olika ut i länet. Ett chefsforum för samtliga kommuner finns.

Koppling kunskapsstyrning I dagsläget finns ingen tydlig koppling.

Styrgrupp för digital samordning i länet

Målgrupp Ledande roller för digital samordning i länet.

Uppdrag Ej uppdaterat.

Deltagare Kommundeltagare är utsedda socialdirektörer, Avd-chefer HSF, IT -direktör Region Stockholm, Förbundsdirektör Storsthlm, HSF och Storsthlm.

Struktur Avstannat arbete på grund av många rollbyte etc. Senaste mötet var i februari 2021.

Sekretariat Har funnits ett gemensamt samarbete mellan Storsthlm och HSF. Nu avstannat.

Årsplan Ingen årsplan finns.

Tillhörande samverkansöverenskommelse *Principer för samverkan.*

Kommunikation Kommunikationen har skett via Socialchefsnätverket på kommunsidan. Internt i Region Stockholm.

Lokala grupper Inga lokala grupper har funnits.

Koppling kunskapsstyrning Ingen nuvarande koppling finns.

Styrgrupp för utvecklingsarbete kring RSS (kommunerna)

Målgrupp Kunskapsstyrning inom Socialtjänsten samt utvecklingsarbete kring RSS.

Uppdrag Leda fortsatta regionala utvecklingsarbetet för att forma en effektiv regional samverkan och stödstruktur i länet. Är med och fattar beslut om fördelning av statliga stimulansmedel.

Deltagare Kommundeltagare är socialdirektörer som utses av Socialchefsnätverket (Stockholm stad, Järfälla, Botkyrka, Sollentuna, Vallentuna, Värmdö).

Struktur Fyra möten per år. Ordförande är Enhetschefen Välfärd från Storsthlm.

Sekretariat Inget sekretariat finns. RSS samordnare på Storsthlm gör planeringsarbetet.

Årsplan Det finns ingen årsplan för 2022 men årligen har mål för arbetet tagits fram. För 2022 är målet exempelvis en stärkt samverkan och stödstruktur för mer kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård.

Tillhörande samverkansöverenskommelse Det finns ingen samverkansöverenskommelse.

Kommunikation Information kommuniceras via Socialchefernas Teams samt månadsbrev/nyhetsbrev till Socialcheferna.

Lokala grupper Inga lokala grupperingar finns.

Koppling kunskapsstyrning Styrgruppen godkänner kommunala representanter till NPO, NAG, RPO och RAG.

2.3 Framgångsfaktorer och utmaningar

Varje sekretariat har fått svara på hur de ser på framgångsfaktorer, utmaningar och brister med befintliga samverkan inom sina områden.

Exempel på framgångsfaktorer som beskrivs är att representanter från kommuner och regionen regelbundet träffas och diskuterar angelägna samverkansfrågor. Det är ett stort värde i den gemensamma planeringen vilket kan innebära att regionen och kommunerna blir jämbördiga parter. Det är viktigt att behålla öppenhet och starkt verksamhetsfokus.

Samverkansgruppens mandat har lyfts som en viktig fråga av flera. Det finns chefsrepresentanter i grupperingarna, vilket kan borga för förankring och beslutsförmåga. Att behålla känslan av beslutsmandat i gruppen anses vara angeläget. Om gruppen går från styrgrupp till samrådsgrupp upplevs att det kan finnas en risk av minskad legitimitet och minskat inflytande på aktuella sakfrågorna.

Det är också viktigt att ha en fortsatt koppling till eventuella nationella nätverk inom sakområden och att sekretariaten ingår i de nationella nätverken för uppdatering och omvärldsbevakning.

De utmaningar som rapporteras kan handla om svårigheter för kommunerna att kunna representera varandra och sprida information till övriga kommuner som inte har egna representanter. Förankringen till övriga kommuner blir bristfällig och de som inte deltar är mindre insatta i de aktuella frågorna för gruppen.

Det kan finnas svårigheter med att lyfta lokala behov till regional nivå eller motsatt att omsätta regionala frågor till lokal nivå. Kopplingen till lokal samverkan är ofta vag och det regionala arbetet inte känt på lokal nivå och vice versa.

Rapporteringsvägarna kan upplevas som oklara eftersom en grupp kan uppfattas som styrgrupp men även ska rapportera till tjänstemannastygruppen. Detta kan upplevas som parallella spår.

Det haltar ibland med möjligheten till prioritering av sekretariatsfunktionen. Respektive organisation (HSF och Storsthlm) har olika möjligheter att avsätta tid och personella resurser. Det kan också skilja sig åt hur personer som ingår i sekretariaten från de olika organisationerna ser på respektive uppdrag samt att synen kring orsaker och problem kring samverkansfrågor kan vara olika. Det finns en risk att vissa frågor som drivs utgår från specifika intresseområden kan bli personberoende och att dessa inte blivit prioriterade av tjänstemannastygruppen eller VIS.

Idag finns en oklar koppling till kunskapsstyrningsorganisationen och var gemensamma kunskapsfrågor ska diskuteras. I vissa samrådsgrupper finns en koppling men en gemensam struktur för helheten saknas.

De olika sekretariaten lyfter även att den övergripande regionala planeringen med exempelvis VIS prioriterade områden och årsplanering inte är tillräckligt känd eller implementerad i samverkansgrupperna. Bristande kommunikation och dialog kan vara orsaken till informationsglapp mellan tjänstemannastygruppen och samverkansgrupperna. Framöver är det angeläget med kännedom och möjlighet till

delaktighet kring beslutspunkter från de olika forumen. Det är också viktigt att tjänstemannastyrgruppen har vetskap om vilka punkter som diskuteras i samverkansgrupperna.

3. Kommande samrådsgrupper enligt HÖK

Enligt HÖKs riktlinje ska följande samrådsgrupper etableras:

- Länsövergripande samverkan om barn och ungas hälsa (Barn & ungas hälsa)
- Länsövergripande samverkan om äldres hälsa, äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård (Äldres hälsa)
- Länssamverkan om psykisk ohälsa, beroendefrågor och psykiatrisk hälso- och sjukvård (Psykisk ohälsa och beroendefrågor)
- Länssamverkan om digitalisering av hälso- och sjukvård och omsorg (Digitalisering)

I samband med att riktlinjen antogs så preciserades ett tilläggsuppdrag att utreda förutsättningar av eventuellt en samrådsgrupp inom funktionshinderområdet. För denna utredning se kapitel fem.

I HÖKs riktlinje framgår att samrådsgruppernas syfte är att:

- förvalta och följa upp *länsövergripande överenskommelser* inom samrådsgruppens sakområde
- identifiera *relevanta utvecklingsfrågor* för den länsövergripande samverkan
- utgöra arena för dialog och samverkan kring *kunskapsstyrningen* som rör samrådsgruppens sakområde
- bidra i omställningen till *God och nära vård*

Vissa samverkansaktiviteter som är av kortare eller specifik art kommer ej behöva hanteras i samrådsgrupper utan kan hanteras i tillfälligt utsedda arbetsgrupper. Denna arbetsform ger samrådet möjlighet att engagera personer utanför själva samrådets grupp eller koppla ihop sig med andra befintliga grupper.

3.1 Länsövergripande överenskommelser inom samrådsgruppens sakområde

Det kommer vara samrådsgruppens ansvar att inom sitt sakområde förvalta och följa upp aktuella länsövergripande. I detta ingår att ansvara för processen att revidera och föreslå anpassningar av aktuella överenskommelser. I dagsläget finns följande överenskommelser mellan länets kommuner och regionen:

- **Färdtjänst**, avtal mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län
- **Logopedinsatser** och **medicinsk fotvård** i särskilda boenden för äldre samt **apodos**, överenskommelse mellan Region Stockholm och Storsthlm
- Omhändertagande av **avlidna**, överenskommelse mellan hälso- och sjukvårdsförvaltningen och juridisk person för bårhus inom Region Stockholm samt kommunerna i Stockholms län
- Samverkan kring personer med **missbruk/beroende**

- Samverkan kring personer med **missbruk/beroende av spel** om pengar, tilläggsöverenskommelse
- Samverkan kring vuxna med **psykisk sjukdom/funktionsnedsättning**
- Samverkan kring **äldre med psykisk sjukdom & funktionsnedsättning** – tilläggsöverenskommelse
- Samverkan inom **patientnämndsverksamhet**
- Samverkan kring **barn i behov av särskilt stöd**, BUS
- Samverkan kring **hälso-, sjuk-, och tandvård för barn och unga** som vårdas utanför det egna hemmet
- Samverkan när enskilda/patienter behöver praktisk hjälp med **egenvård**
- Samverkan vid **utskrivning** från slutna hälso- och sjukvård i Stockholms län, regional överenskommelse
- Överenskommelse - Samverkan och uppdrag **ungdomsmottagningar**
- Samverkan om uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munhälsovårdsutbildning) och nödvändig **tandvård**, överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län
- Vård och omsorg för personer med **demenssjukdom eller kognitiv svikt**
- **Vård och omsorg för äldre**, sammanhållen överenskommelse
- Överenskommelse om kostnadsansvar för förskrivningsbara **hjälpmedel**, förbrukningshjälpmedel samt medicintekniska produkter

Även om det finns rutiner redan i dag så finns det ändå en otydlighet kring ansvaret för och uppföljning av överenskommelserna. Till exempel berör vissa överenskommelser flera sakområden och åldersgrupper, vilket gör att de berör flera samrådsgruppers ansvarsområden. Vidare finns det inte alltid med i dagens överenskommelser hur främjande och förebyggande insatser ska följas upp.

Därför ska det som en del i etablerandet av HÖK och riktlinje göras en översyn och föreslås anpassningar av befintliga överenskommelser:

- med syftet att anpassa dessa till HÖKen
- för att skapa en enhetligare struktur som ska gälla samtliga överenskommelser
- vidareutveckla utifrån vilka kriterier uppföljning ska ske
- enhetlighet kring hur brister och avvikelser ska hanteras och rapporteras

Aktuella samrådsgrupper kommer involveras i detta arbete.

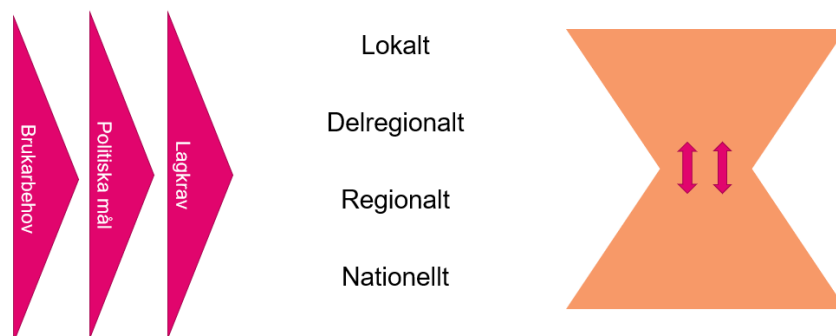
3.2 Relevanta utvecklingsfrågor för den länsövergripande samverkan

Samrådsgrupperna kommer ha i uppdrag att identifiera och driva relevanta utvecklingsfrågor. Dessa utvecklingsfrågor behöver fångas in från flera olika nivåer och områden. Hanteringen av utvecklingsfrågorna behöver möta flera olika behov, som att:

- fånga upp lokala behov som behöver drivas och hanteras på en regional nivå
- adressera nationella krav som behöver omsättas regionalt och lokalt
- vara en omsättande kraft av de mål som VIS och tjänstemannastyrgruppen beslutar om
- vara en katalysator och beredande kraft tillbaka till dessa grupper

Då samma och likartade utvecklingsfrågor kan beröra flera grupperingar är här en nära samverkan med det regionala sekretariatet av största vikt.

Den samverkan, och det gäller inte minst utvecklingsfrågor, som HÖK beskriver är en flernivåsamverkan. Frågeställningarna bedrivs nationellt, regionalt, delregionalt och lokalt. Sambandet mellan dessa nivåer är av högsta vikt för att skapa önskat resultat. Var tyngdpunkten i ett specifikt samverkansområde ligger kan variera mellan sakområden och över tid. Det är därför viktigt att ta hänsyn till detta vid etablerande av samverkansstrukturen och hur man väljer att arbeta med samverkanskunskap och -kultur.



Figur 2 Samverkan i flera nivåer

3.3 Kunskapsstyrningen som rör samrådsgruppens sakområde

Under de senaste åren har kunskapsstyrningssystemen inte bara bidragit till att vidareutveckla vård och omsorg utan också utvecklats till att idag också vara en viktig arena för regionalsamverkan mellan länets kommuner och regionen.

I dagsläget finns det delvis parallella system, dels mellan kunskapsstyrningen i sig och övrig samverkansstruktur, dels av det faktum att det finns ett kunskapsstyrningssystem för den regionala hälso- och sjukvården och ett för socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården. Kommande samverkansstruktur behöver integrera kunskapsstyrningen för att optimera såväl innehållsmässig samverkan i dessa frågor som representationen. Det är därför av största vikt att kunskapsstyrningens uppdrag tydligt definieras och blir en del av samrådsgruppernas ansvarsområden. Det finns andra viktiga aktörer inom kunskapsstyrningen att fortsätta samverka med, framförallt länets FoU-verksamheter.

Samrådsgrupperna föreslås därför aktivt integrera kunskapsstyrningen i sitt arbete för att säkerställa en ständigt utvecklande och kvalitetssäkrad vård och omsorg inom sina respektive ansvarsområden.

Kunskapsstyrningen som omfattas av HÖK avser i första hand:

- Riktlinjer och rutiner
- Metod- och kunskapsstöd
- Uppföljning och analys
- Stöd till verksamhetsutveckling
- Stöd till ledarskapsutveckling

3.4 Omställningen till God och nära vård

Samrådsgrupperna kommer vara en nyckel i att driva, hålla ihop, sprida och följa upp arbetet i den fortsatta omställningen mot en god och nära vård. Inte minst genom att utgöra ett stöd och en koppling till den lokala nivån där den praktiska samverkan kring medborgaren och patienten sker.

Arbetet med att ta fram en beskrivande struktur för God och nära vård kommer påbörjas under hösten 2022 och i juni 2023 ska en gemensam andlingsplan God och nära vård beslutas av VIS. Handlingsplanen kommer ersätta det som tidigare hetat VIS prioriterade områden.

4. Gemensamt sekretariat enligt HÖK

Det gemensamma sekretariatet ska bereda ärenden till och följa upp prioriterade områden för VIS och tjänstemannastyrgruppen. Vidare ska sekretariatet vara länken mellan samrådsgrupperna och tjänstemannastyrgruppen.

Enligt riktlinjen ska sekretariatet ansvara för:

- En sammanhållande årsplanering av den länsövergripande samverkan
- Sammanhållande uppföljning av prioriterade områden för länsövergripande samverkan
- Bereda underlag till tjänstemannastyrgrupp och VIS
- Att det utarbetas förslag till uppdrag för och bemanning av samrådsgrupper och arbetsgrupper
- Samordning av uppdragen för samrådsgrupper och arbetsgrupper

Utformning av det gemensamma sekretariatet behöver säkerställa att samrådsgrupperna får bästa möjliga förutsättningar för sitt arbete och för att kunna driva sina sakfrågor på ett ändamålsenligt sätt. Gränsdragningen mellan vad som sköts av det gemensamma sekretariatet respektive av samrådsgrupperna själva beror på var resurserna läggs och hur ansvaret organiseras.

Oavsett hur gränsdragningen utformas behöver ordningen säkerställa att sekretariatet kan tillvarata samrådsgruppernas sakområdesfrågor, vara en förmedlande länk gentemot tjänstemannastyrgruppen och ges förutsättningar för att ta ett övergripande helhetsansvar.

5. Utrednings samrådsgrupp för personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning har en bred variation av behov och dokumenterat sämre hälsa och delaktighet i samhället jämfört med övrig befolkning. Bedömningen är att inom dagens befintliga struktur inkluderas målgruppens perspektiv varken i tillräcklig omfattning eller i strukturerad ordning.

Bedömningen är därför att målgruppens perspektiv och behov behöver lyftas i en egen regional samrådsgrupp, men också förstärkas tvärssektoriellt i andra samrådsgrupper.

Målet för en samrådsgrupp funktionsnedsättning skulle vara förbättrad hälsa och jämlik vård för personer med funktionsnedsättning där bland annat följande punkter är centrala:

- Hälsoklyftor mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen ska minska.
- Åtgärder för att främja jämlik hälsa bör vara generella men utformade och anpassade utifrån olika gruppers behov och förutsättningar och särskilt utifrån olika funktionsnedsättningar.
- Alla ska ha jämlik tillgång till hälso- och sjukvård samt tandvård. Kunskapen om olika funktionsnedsättningar, skillnader i hälsa och vad som utgör en tillgänglig vård behöver öka inom dess områden.

Funktionsnedsättning definieras enligt Socialstyrelsen som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga och kan uppstå till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Personer med funktionsnedsättning har sämre hälsa, livsvillkor och levnadsvanor jämfört med övrig del av befolkningen. Samtidigt har förbättrade medicinska insatser, läkemedelsbehandling och god omvårdnad lett till allt fler inom målgruppen lever längre jämfört med tidigare och därmed riskerar att drabbas av olika åldersrelaterade sjukdomar.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning innebär att de på lika villkor som andra har tillträde till den fysiska miljön, transporter och anläggningar, och tillgång till information, kommunikation, varor, produkter och tjänster.

Även om det idag finns organisationer och samarbeten som gör ett viktigt arbete inom funktionshinderområdet, så finns det inte inom befintlig regional samverkansordning mellan länets kommuner och regionen inte något forum där dessa specifika frågor och behov hanteras samlat. Detta bedöms utgöra en risk att frågorna i dagsläget inte fullt ut omhändertas i den regionala samverkansordningen.

Det finns tydliga behov och uppgifter för en samrådsgrupp inom funktionshinderområdet kopplat till de fyra syften som en samrådsgrupp ska arbeta med:

- förvalta och följa upp *länsövergripande överenskommelser* inom samrådsgruppens sakområde
- identifiera *relevanta utvecklingsfrågor* för den länsövergripande samverkan
- utgöra arena för dialog och samverkan kring *kunskapsstyrningen* som rör samrådsgruppens sakområde
- bidra i omställningen till *God och nära vård*

5.1 Länsövergripande överenskommelser

Vissa befintliga överenskommelser berör direkt personer med funktionsnedsättning och ansvaret för dessa borde därför ligga i den eventuella samrådsgruppen.

Flera andra överenskommelser berör personer med funktionsnedsättning men det direkta ansvaret för respektive överenskommelse kan ligga på andra samrådsgrupper, som vid behov tar stöd av samrådsgrupp funktionshinderade.

5.2 Relevanta utvecklingsfrågor

Ur både ett kommun- och regionperspektiv finns en mängd identifierade områden där utvecklingsbehov finns. Flertalet områden är identifierade lokalt, delregionalt/regionalt och

nationellt genom kartläggningar, rapporter och dialoger. Dessa kan fungera som en grund för samrådsgruppens arbete med att identifiera utvecklingsfrågor.

5.3 Kunskapsstyrningen

Inom ramen för kunskapsstyrningssystemen inom Socialtjänst och Hälso- och sjukvård finns flera gemensamma utvecklingsfrågor där möjligheterna till utveckling förutsätter samverkan.

Förutsättningarna för att arbeta med kunskapsstyrning bedöms kunna bygga vidare till stor del på befintliga strukturen inom funktionshinderområdet.

5.4 Omställningen till God och nära vård

Personer med funktionsnedsättning har sämre hälsa än befolkningen i snitt, och har ofta insatser och behandlingar från såväl kommunerna som regionen. Detta innebär att en personcentrerad och nära vård är särskilt angeläget för denna grupp.

I fortsatt arbete med att utveckla samverkansstrukturen blir det viktigt att säkra det tvärssektoriella perspektivet då det kommer finnas frågor att hantera i samrådsgrupperna som får utvecklingskraft genom samverkan och gemensamt ägarskap över samrådsgruppsgränser.

Det kan till exempel handla om att inkludera behov hos personer med funktionsnedsättning i arbetet med att ta fram överenskommelser och i utvecklingsarbeten. Inom befintlig struktur görs inte detta i tillräcklig omfattning och strukturerat. Det innebär risker för målgruppens tillgång till god och nära vård och riskerar öka ojämlikhet i hälsa.

5.5 Sammanfattning förutsättningar

Sammanfattningsvis är bedömningen att det finns goda förutsättningar att ganska omgående starta upp utvecklingsarbete och samverkan i en samrådsgrupp. Detta mot bakgrund av att det finns en samsyn kring behovet samt att det både ur ett region- och kommunperspektiv finns sedan länge identifierade utvecklingsområden kopplade till samverkansstrukturens områden för samverkan.

För att skapa goda långsiktiga förutsättningar och effekter för funktionsnedsatta är bedömningen att en särskild samrådsgrupp bör etableras. I etablerandet av en sådan samrådsgrupp är det viktigt att ta hänsyn till bland annat följande:

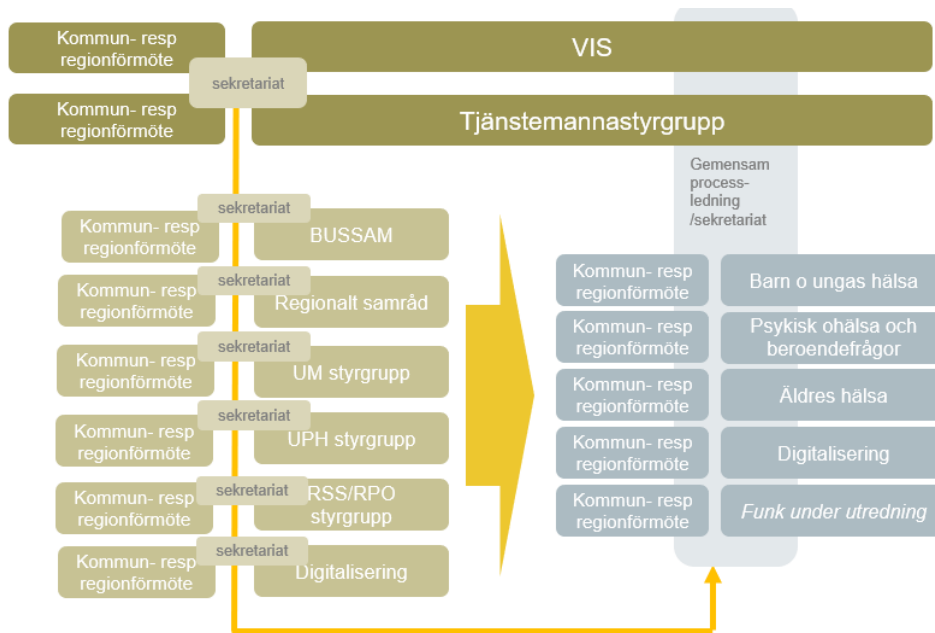
- Genom arbetsätt och rutiner säkra att målgruppens heterogena behov och perspektiv inkluderas även tvärssektoriellt i övriga samrådsgrupper.
- Fortsatt utveckling av representation, flöden och kopplingar mellan grupperingar och nivåer inom samverkansstrukturen och de båda kunskapsstyrningarna.
- Genom arbetsätt och rutiner hantera gränsdragningar mellan samrådsgrupper till exempel gällande frågor som rör LSS och/eller socialpsykiatri.
- Låta aktuell fråga avgöra vilka grupperingar i samverkansstrukturen som behöver involveras och i vilket skede.

6. Etablering av samrådsgrupper och gemensamt sekretariat

För att få en stärkt och välfungerande samverkan så behövs både en ändamålsenlig struktur och en väletablerad samverkanskultur fyller och kvalitetssäkrar den regionala samverkan. Det behövs samsyn kring mål, ansvar och på vad som ska göras i de olika grupperingarna, detta inkluderar en tydlighet kring representation, kompetens och mandat.

Aktuella frågeställningar och ansvarsområden som idag hanteras och drivs i olika samverkansfora ska överföras till de nya samrådsgrupperna och det gemensamma sekretariatet. En lyckad övergång och etablering behöver också hantera övergångsfrågor och avveckling av fora som inte längre kommer vara aktuella.

För att stärka samverkan mellan länets kommuner och Region Stockholm föreslås att en introduktion och kompetensförstärkning skapas som säkrar upp att vi har matchande mandat och synsätt på vad som ska åstadkommas i samrådsgrupperna och i det gemensamma sekretariatet.



Figur 3 Förflyttning till samrådsgrupper och regionalt sekretariat

6.1 Etableringsplan samrådsgrupper

De nya samrådsgrupperna bör få möjlighet att under vägledning själva vara delaktiga i att utveckla sina uppdrag och arbetsformer samt utbildas i hur den regionala samverkan är tänkt att fungera i stort och hur den är tänkt att fungera i en samrådsgrupp. Detta för att säkerställa att arbetet som bedrivs i samverkansgruppen ska vara välförankrat och kvalitetssäkrat för att göra verklig skillnad och nytta. I detta ingår också att för samrådsgrupperna exemplifiera hur ordförandeskapet, mötesansvar och processledning kan utformas.

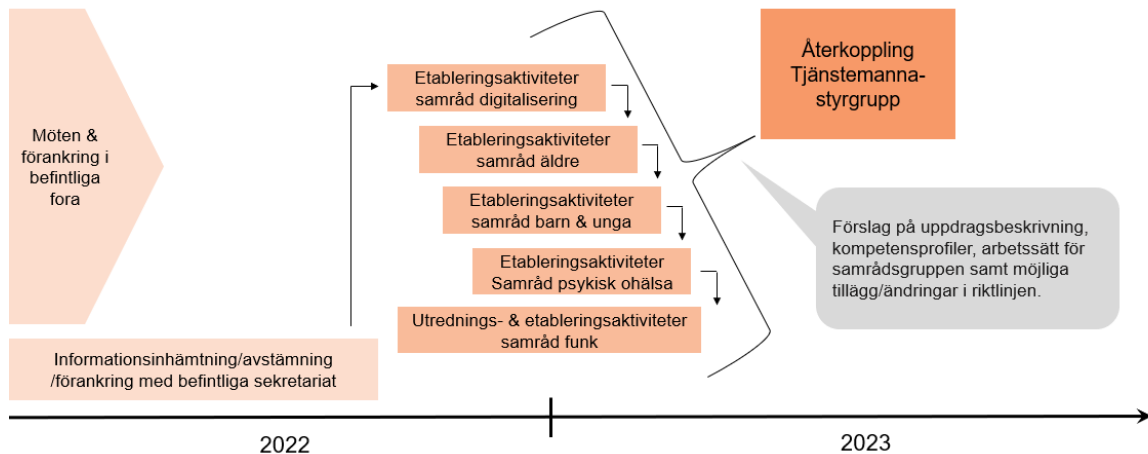
Planeringsfas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifiera var/hur samrådsgruppens ansvarsområden hanteras idag 2. Identifiera roller/personer som bör medverka i start-workshopen från kommun- respektive regionsidan <ul style="list-style-type: none"> • Deltagare kan komma att ingå i framtida samråd, möjligt med bredare/annan representation på workshopen 3. Rekrytera ws-ledare
Genomförande	<ol style="list-style-type: none"> 4. Genomföra workshop för respektive samverkansområde <ul style="list-style-type: none"> • Grundplåt med genomgång av HÖK och riktlinje + "samverkanskunskap" • Utveckla förslag på uppdrag och arbetsformer
Nystart/omstart	<ol style="list-style-type: none"> 5. Presentera resultat av workshop i tjänstemannastyrgruppen <ul style="list-style-type: none"> • Förslag på uppdragsbeskrivning för samrådsgruppen • Förslag på kompetensprofiler för samrådsgruppen • Förslag på arbetssätt i respektive samrådsgrupp + möjliga tillägg/ändringar i riktlinjen • Utestående frågor/beslut för styrgruppen

Figur 4 Upplägg etablering samrådsgrupper

De nya samrådsgrupperna planeras och etableras i en successiv ordning. Detta för att ta med sig lärdomar och anpassa formerna successivt. Befintliga samverkansfora ska fortsätta tills de nya är helt på plats och att det är säkerställt att samtliga ansvarsområden och frågeställningar är omhändertagna i nyordningen.

Principen som föreslås för implementeringen är att börja med de samrådsgrupper som innebär minst påverkan på befintliga arbetssätt och fora. Öppenhet för att ta nya beslut längs vägen är också av vikt för att säkerställa att medborgarens och patientens behov i slutändan alltid står i centrum.

Etableringsplan för samrådsgrupper



Figur 5 Etableringssteg samrådsgrupper

Det är inte ett enkelt ett till ett förhållande mellan befintliga samverkansfora och de nya samrådsgrupperna, varken sakområdesmässigt och mandatmässigt. Just därför föreslås att etableringen av de nya samrådsgrupperna börjar med de som har minst komplexa befintliga strukturer och beroenden till befintlig samverkan, om inte andra hänsyn behöver tas.

Inga befintliga fora ska avvecklas förrän det verkligen säkerställts att aktuella ansvarsområden och frågeställningar verkligen är omhändertagna. Befintliga samverkansgrupper fortsätter därför sin aktivitet som vanligt tills beslut om något annat tagits.

6.2 Etableringsplan gemensamt sekretariat

Det gemensamma sekretariatet föreslås ha en inre processledande kärna samt en yttre krets som säkerställer representation av sakområdeskunskap och samrådsgruppsfrågor.

Den inre processledande kärnan ansvarar för det gemensamma sekretariatets uppdrag enligt HÖKs riktlinje, som att stödja VIS och Tjänstemannastyrgruppen genom beredning och uppföljning. Den yttre kretsen möjliggör förankring, samordning och hantering av samrådsgruppernas uppdrag.

Respektive samrådsgrupp utser personer som är noder gentemot den inre kärnan. Dessa personer ansvarar för kommunikationen med det gemensamma sekretariatets processledning och deltar i gemensamma möten för planering och uppföljning av samrådsgruppernas arbete.

Inre processledande kärna

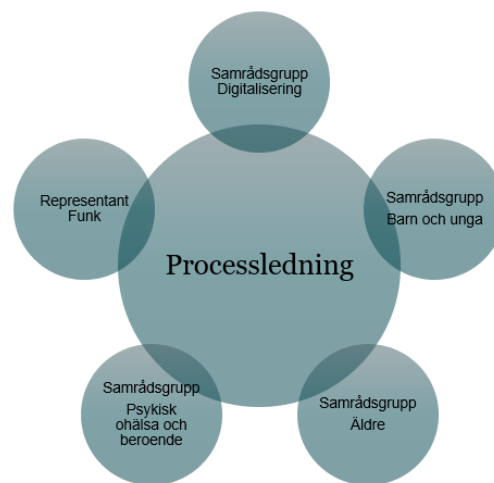
Bestående av 4 personer, lika från Region Stockholm och Storsthlm

- Planering
- Beredning
- Uppföljning
- Samordning

Yttre krets

Bestående av 1-2 personer från varje samrådsgrupp

- Sakområdeskunskap
- Representation och länk samrådsgrupperna



Figur 6 Kärna och krets gemensamt sekretariat

7. Förslag till beslut

Utifrån arbetet med samrådsgrupper och gemensamt sekretariat föreslås följande förslag till beslut:

- Utformning gemensamt sekretariat
- Utformning samrådsgrupper
- Ny samrådsgrupp för personer med funktionsnedsättning
- Uppdrag att revidera HÖKs riktlinje
- Anpassning namnsättning samverkanssystemets gemensamma delar

7.1 Förslag utformning gemensamt sekretariat

Projektgruppen föreslår att det gemensamma sekretariatet byter namn till VIS processledning. Detta för att betona att det inte enbart är ett administrativt uppdrag utan att det handlar om en processledande funktion

Det befintliga sekretariatet för VIS och Tjänstemannastyrgruppen övergår till och bildar grunden i det gemensamma sekretariatet. Det gemensamma sekretariatet behöver arbeta

nära etableringsprojektets då det kommer vara ett successivt överlämnande av ansvar och aktiviteter in i nya ordningen, allteftersom samrådsgrupperna etableras.

Region Stockholm och Storsthlm ansvarar för att tillsätta nödvändiga resurser för att det gemensamma sekretariatet ska:

- Kunna utföra de uppgifter som beskrivs i HÖK med riktlinje
- Kunna vara mottagare av den successiva överlämningen från etableringsprojektet
- Ha kapacitet att vara ett aktivt stöd till samrådsgrupperna, särskilt under det första året

Det gemensamma sekretariatets ska i enlighet med HÖKs riktlinje ansvara för:

- En sammanhållande årsplanering av den länsövergripande samverkan
- Sammanhållande uppföljning av prioriterade områden för länsövergripande samverkan
- Bereda underlag till tjänstemannastyrgrupp och VIS
- Att det utarbetas förslag till uppdrag för och bemanning av samrådsgrupper och arbetsgrupper
- Samordning av uppdragen för samrådsgrupper och arbetsgrupper

För att kunna hålla en relevant ambitionsnivå och säkerställa den nya samverkansordningen bör sekretariatets bemannas med två personer från Region Stockholm och två personer från Storsthlm. Storsthlm och HSF har ett löpande uppdrag att säkerställa en fullgod representation i det gemensamma sekretariatet.

Förändringar i gemensamma sekretariatets utformning och bemanning utgör löpande ärenden i Tjänstemannastyrgruppen.

Det gemensamma sekretariatet tillträder under första kvartalet 2023.

7.2 Förslag utformning samrådsgrupper

För att en ny samrådsgrupp ska ses som etablerad ska följande vara på plats:

- Uppdragsbeskrivning
- Representation
- Ordförandeskap och processledning

Uppdragsbeskrivningen utgår från HÖKs riktlinjes fyra syften för en samrådsgrupp:

- förvalta och följa upp *länsövergripande överenskommelser* inom samrådsgruppens sakområde
- identifiera *relevanta utvecklingsfrågor* för den länsövergripande samverkan
- utgöra arena för dialog och samverkan kring *kunskapsstyrningen* som rör samrådsgruppens sakområde
- bidra i omställningen till *God och nära vård*

Samrådsgrupperna ansvarar att ha relevant koppling inom sitt sakområde till delregional och lokal nivå. Tillsammans med det regionala sekretariatet formuleras samrådsgruppens uppdragsbeskrivning och en årsplanering tas fram.

Samrådsgrupperna ska ha *representation* som säkerställer möjligheten att bereda beslut och vara drivande inom sitt ansvar samtidigt som nödvändig sakkunskap finns, eller hämtas in vid behov. Storsthlm och HSF har ett löpande uppdrag att säkerställa en fullgod representation i respektive samrådsgrupp samt tillhandahålla processledningsfunktioner.

Samrådsgrupperna är självkonstituerande och utser själva roller och dithörande ansvar, inklusive val och utformande av *ordförandeskap och processledning*. Ordförande ska tillsammans med samrådsgruppens processledning utveckla samrådsgruppen i linje med HÖKs riktlinje och ansvarar för att kontinuerlig planering, beredning och uppföljning sker i nära samarbete med det regionala sekretariatet.

Förändringar i en samrådsgrupps utformning och bemanning utgör löpande ärenden i Tjänstemannastyrgruppen.

7.3 Förslag samrådsgrupp personer med funktionsnedsättning

Projektgruppen föreslår etablerandet av en samrådsgrupp för Funktionshinderområdet och att ge etableringsprojektet i uppdrag att planera och etablera den.

Namnförslag: Länsövergripande samverkan om hälsa för personer med funktionsnedsättning (Funktionsnedsattas hälsa).

7.4 Förslag översyn av HÖKs riktlinje

Utifrån ovan redovisade förslag samt utifrån relevanta insikter från etableringsarbetet föreslås att det gemensamma sekretariatet får i uppdrag att se över och föreslå anpassningar av HÖKs riktlinje.

Tjänstemannastyrgruppen föreslås ta beslut om tidplan för översyn HÖKs riktlinje på sitt första möte hösten 2023.

7.5 Förslag namnsättning samverkanssystemets gemensamma delar

Vi föreslår att begreppet Vård i Samverkan används för alla de gemensamma delarna i den nya samverkansordningen.

Vi föreslår följande namnsättning på samverkanssystemets gemensamma delar:

- VIS politisk styrgrupp
- VIS Tjänstestyrgrupp
- VIS processledning

8. Summering

Det finns förstås olika sätt att utforma en samverkansstruktur. Organiseringen kan ske utifrån parametrar som målgrupp, sakfrågor, ålder, kompetensområden eller dylikt. Oavsett hur organiseringen sker kommer skärningspunkter och avgränsningsfrågor uppstå

och behöva hanteras. Det är här samverkanskultur och samverkanskunskap kommer in och så att säga överbryggar och kvalitetssäkrar strukturen.

Etableringsarbetet följer den ordning som HÖK med riktlinje stipulerar. Det finns utmaningar i skärningen gällande hur vissa ansvarsområdens och målgruppers helhetsintressen bäst ska tillvaratas. De nya samrådsgrupperna planeras och etableras i en successiv ordning. Detta för att ta med sig lärdomar och anpassa formerna successivt. Befintliga samverkansfora ska fortsätta tills de nya är helt på plats och att det är säkerställt att samtliga ansvarsområden och frågeställningar är omhändertagna i nya samverkansordningen.

Principen är att börja med de samrådsgrupper som innebär minst påverkan på befintliga arbetssätt och fora. Öppenhet för att ta nya beslut längs vägen är också av vikt för att säkerställa att medborgarens och patientens behov i slutändan alltid står i centrum.

För att stärka samverkan mellan länets kommuner och Region Stockholm föreslås att en introduktion och en instruktion skapas som säkrar upp att vi har matchande mandat och synsätt på vad som ska åstadkommas i samrådsgrupperna.